

29. szám.

Budapest, 1874.

KIS VASÁRNAPI UJSÁG.

KÉPES HETILAP

AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

HORKAY ANTAL.

Szül. 1821-ben, † 1874. július 5-én.

A legmélyebb részvét és fájdalom érzetével irtuk le a főnebbi gyászkeretes jelentést, mely ama leverő hirt tudatja kedves olvasóinkkal, hogy Horkay Antal, az ifjuság szeretett Horkay bácsija — elhunyt!

E gyászhir egyiránt sujt minket, kik a boldogultban egyik legkedveltebb s általunk nagyra becsült munkatársunkat veszítettük; valamint egyiránt sujtja a haza ifjuságát, mely benne közkedvességben álló költőjét, sőt többet: nemeslelkű barátját veszíté. Mult számunk már sajtó alá volt adva, midőn e gyászseset tudomásunkra jutott, s azért csak most teljesíthetjük szomorú kötelességünket, hogy emlékének egy meleg könyvet áldozva, gyászoló koszort tegyünk sírjára . . .

Horkay Antalról Tóth József a többi közt ekkép emlékezik meg a „F. P.”-ban:

„Csak néhány napja annak, hogy ol-

vastuk a lapokban e hirt: „Horkay Antal meghalt.“ Horkay Antal, az olvasni szerető ifjuság melegkeblű, kedélyes, jó Horkay bácsija. Országszerte mély, őszinte részvétet és fájdalmat keltett e kicsike gyászhir, mert ismerték őt a szalmafedelű házikókban épp úgy, mint a nagyuri paloták pompás termeiben, és tisztelték, szerették, mint az ifjusági irodalom egyik legkitünőbb művelőjét, kinek kedves versecskéit élvezettel, játszi kedvvel szavalgatják a férfi- és leánygyermek.

„Ez a legnagyobb bizonyosága annak, mennyire szerették őt a magyar fiúk és leányok! s hogy mily nagy a veszteség, mely halálával — különben is kevés jeles íróval dicsekedhető — ifjusági irodalmunkat érte.

„De ha mély fájdalommal gyászolják halálát a derék „bácsi“-nak azok, kiket művecskéivel mulattatott, nemkevésbé érezzük mi a veszteséget, kik mellette küzdötünk az ifjusági irodalom terén, abban a nagy, nehéz, de nemes munkában, melynek célja: műveltté, jó erkölcsűvé tenni édes szülőföldünk ifjuságát.

„Ott volt ő közöttünk mindig a versenyterén, a nemes cél küzdterén, és nem volt társai közt egy sem, a ki a legmelegebben

ne szerette, becsülte volna e derék, talpig becsületes, szelid, melegszívü embert, jó barátot és író. Nem csüggedt, nem fáradt el soha. Ha irodalmi munkásságát, melylyel annyi hasznos élvezetet szerzett az ifju olvasóknak, oly nagy szolgálatot tett az irodalomnak, nem követte is megérdemelt jutalom, nem veszté el kedvét a további munkához, hanem még nagyobb szorgalommal dolgozott, s mindig remélte, hogy jutalma nem fog elmaradni.

„E reményének teljesülése előtt ragadta el a halál közülünk az érdemes régi bajtársat akkor, midőn hosszas, kitartó munkálkodása után már kezdte látni szebb napjainak ragyogását, mely — sajnos! — eltűnt, mint a csalóka délibáb . . . bekövetkezett halálával.

„Előbbi életéről keveset tudunk, mert ő csendes, szerény munkása volt az irodalomnak, ki magáról keveset beszélt. Élete nagy részét Máramaros-Szigeten tölté, hol tanítással foglalkozott. Tisza-Füreden született 1821-ben, s így 53 éves korában ragadta el tőlünk a halál az érdemdús gyermekbarátot és jeles nevelőt, kinek minden öröme abban telt, ha az ifjuság tetszéssel fogadta és olvasta műveit. A kis gyermekek gondolkozásmódját, kedélyvilágát és apró örömeit senki sem ismerte jobban, mint ő. A kitartó munkásság mellett az legfőbb írói érdeme. Ő a kedély, a játszi vidámság költője volt, ki a gyermekszívhez beszélt s annak hurjait rezgettette; — és abban kitünő volt. Csak a mult évben jött Budapestre, hol a 3-dob-utezai árvaházban árvaanya volt. A szelid bánásmód, mit a szegény árva-gyermekek iránt tanusított, a gondos figyelem, tanítgatás, mikben árváit részelteté, mutatták: mennyire ismeri a gyermekvilágot, melynek egész életét és munkásságát szentelte. Itt látogattam meg őt néhányszor, s mindig nagy örömmel beszélgetett az intézet viszonyairól, az ifjusági irodalomról stb.

„Munkái közül nevezetesebbek: „Kis hegedü“, „Kis trombita“, „Vásár-fia“, „Pest, Pilis és Solt megye földleirása“, a „Kis homokszem a hála oltárához“, stb.

„Életét munkásság, szeretet, egyszerűség és csendes elvonultság jellemzik.“

És mi okozá halálát? — kérddhetik talán ifju olvasóink. A felelet rá csaknem hihetetlen, és mégis való-igaz: a gyermek-szeretet.

Ugyanis az árvaházban, melyben ő árvaanya vala, volt egy indulatos, durva tanító, ki a gyermekekkel tulszigoruan, mondhatni kegyetlenül bánt. Horkay A. ezt nem tűrhette, s a tanítót embertelenségéért többször megintette. Pár hét előtt ismét ily eset fordult elő, s akkor ama tanító, vak dühében, az őt megfeddő árvaanya hüvelykujját (borzasztó kimondani is) — elharapta . . . A seb, talán elhanyagoltatván, elmérgesedett, üszögösödésbe ment át, s az árvák atyja — meghalt . . .

Horkay bácsi még szenvedésteljes kórágýában is irt, dolgozgatott. Álljon itt levele, melyet halála előtt pár nappal intézett hozzánk:

„T. szerkesztőség!

„Fekete erdőben is terem piros virág, vagy ha nem egészen piros is, kedves a szemnek. — Sajátságos tulajdona a léleknek, hogy ha megszokta a munkálatot, még éjjel is végzi azt; pedig nincs a földnek olyan pontja, a hol az emberhez hasonló szánalmu bajjal küzködőket lehetne találni.

„Fogadja t. szerkesztőség e szomorú verseket és üdvözetemet.

„Ide mellékelve küldöm Varga Józsefnek egy művét; azt hiszem, érdemes lesz a közlésre, mert még tudtommal a „Kis Vasárnapi Ujság“-ban nem jelent meg szónoki mű, — pedig jó, ha az olvasók némi részben azzal is megismerkednek.“

A levélhez volt csatolva az alább közölt „Bucsu az iskolától“, és három dal, — ez utóbbiak valószínűleg Horkay bácsi utolsó művei; a harmadikát — mint a felírás mutatja — június 28-dikán, tehát elhunytá előtt egy héttel írta. Oh mily megindító ama bús hang, mely e „szomorú verseken“ előmlik! Mintha ő maga is érezte volna közeledő végét . . . Az utolsó költemény valóságos hattyúdál, — bucsuima . . .

Kézirataink közt még több, azelőtt beküldött vers van Horkay bácsitól, melyeket szintén közölni fogunk.

Most pedig, kedves olvasóim, ti is szívetek mélyéből röpitsetek egy fohászt az égbe:

Béke lengjen porai fölött! Áldás emlékére!!

Búcsú az iskolától.

— 1874. —

Kedves tanulótársaim! Egy előttem ki-magyarázhatlan érzet fogja el szívemet, egy súlyos követ gördít keblemre annak tudata, hogy most, talán egy időre, talán örökre el kell válnom tőletek.

Nehéz, nagyon nehéz az elválás!

Nehéz az elválás tőletek, szeretett tanulótársaim; mi együtt egy szép, nagy koszorút képeztünk, s most azon sorsnak keze, mely senkinek sem kedvez, kiszakít közületek — a koszoruból egy szálát. Mi itt mindnyájan testvérek voltunk, szeretünk egymást, egymással örömben, bánatban osztoztunk, egyesült erővel segítettük egymást előhaladni, mind az anyagiak, mind a szellemiek terén. A szeretetet tőlem nem tagadtátok meg, szátokból mindig csak nyájas szót lehetett hallanom. Hogy ezen szeretetet kiérdemeltem-e: ítéljete. Ha nem: nyugtasson meg titeket az, hogy azt legalább kiérdemelni igyekeztem.

Istenem, mily gyorsan repül az idő! Ugy tetszik, mintha tegnap jöttem volna közétek, s ma már el kell válnom tőletek. Vajha kellőleg használtam volna azon időt, mit köztetek töltöttem; vajha úgy éltem volna azzal, mint Isten kegyes adományával. Oh, de meg kell vallani, hogy többször megfeledeztem, s megfeledezünk kötelességeinkről. De igyekeznünk kell kipótolni a jövőben, mit a múltban elmulasztottunk. Ehhez magamnak is, nektek is a Mindenhatótól erőt és igyekezetet kérek.

Tihozzátok is van még egy pár szó, szeretve tisztelt tanárain! kik szülőim helyett* szülőim, oktatóim és tanítóim voltatok; bár meg tudnám hálálni nektek is velem közlött jószágokat. Ti igazán szülőileg viseltettetek irányomban; ha intettetek: intettetek, mint inti atya gyermekét; ha talán néha megtörtént, hogy büntettetek: büntettetek jó akaratból, javulást akarván azáltal eszközölni. Ha anyagilag tehe-

* A búcsút egy árva intézi a tanárokhoz, s ezért szól így hozzájuk: „Kik szülőim helyett szülőim stb.“ V. J.

tetlen vagyok is titeket megjutalmazni: fogadjátok benső örök hálámat!

Ti pedig, kedves tanulótársaim, fogadjátok felétek nyújtott baráti jobbjomat. Isten veletek!

Vargá József.

Gyermek-dalok.

Irta: Horkay bácsi.

I.

Dallam: Télen, nyáron pusztán . . .

Mint a fehér lilium leterüle,
Úgy fekszik egy gyermek ágyba ledülve;
Csak keble jár, szemét néha felveti,
Örül, hogy jó anyját ott szemlélheti.

Im orvosságot nyújt a kis gyermeknek,
Melybe könyei is belé perognak,
A mint halvány kis ajakán beönti:
A szenvedő szem sugára köszönti.

Hosszu a nap, hosszú a zaklató éj,
A néma csendben csak az óra beszél,
És a virrasztó anyának imája
Oh jó Isten, kérlek, hallgass reája.

Hajnal derül, madárcák énekelnek,
Nem szenvedők egymásután felkelnek,
A kis gyermek elmosolyodik, így szól:
„Édes anyám! aludtam én igen jól.“

II.

Beteg gyermek.

Dallam: Biró uram, biró uram.

Czukor-utcza, testgyakorda,
Az oktatás oda horda,
Midőn képezném testemet:
A fa levett engemet.

Ájulásomból fölvettek,
Lábomra sok kötést tettek,
Orvos bácsi megsajnála,
Mert érző sziv nagyon nála.

Bevett a betegek közé
S lábam' gondosan kötözé,
Lábom javulását érte,
Orvos bácsi, hála érte.

Most már haza is repülök,
Családom körébe ülök,
Hálám onnan megyen égbe,
Hogy már vagyok egészségbe'.

29*

III.

(1874. június 28.)

Dallam: Biró uram, biró uram.

Hárman voltunk egy szobába'
A nyugtató nyoszolyába'.
Oh de sok napon, éjen át
Érzém a fájdalom kinját.

Messziről jöttünk gyógyulni,
Ronesolt testből kiujulni.
A nap előttem sötét volt,
Bennem még a hit is kiholt,

S angyal érinté szárnyával
S a böles ész gyógyításával,
Igy felüldülve lassankint,
Feledém a szenvedést s kint.

És majd egy oltár zsámolyán,
Lelkemnek hálaimáján
Azt rebeget az égbe fel:
„Jó Isten, légy gyermekeddel!”

Gomba-király és Mákvirág hercegnő.

Rege.

Kletke után: **Máriássy Gyula.**

(Vége.)

— Oh! édes dajkám, — mondá a hercegnő panaszkodva, — mikor fognak véget érni az én szenvedéseim? Szülőimet, királyságomat elvesztettem, és most egy törpe nejének akar kényszeríteni! Hiába várom a menekülést. Kicsoda is szabadíthatna meg engem borzasztó fájdalomimtól?

— Ne veszítsd el reményedet, — válaszoló vigaszul a jó védőnő, — nem jöttek-e vissza atyád hű szolgálói, és nem mondták-e el, hogy milyen szép az a dalia, ki szabadításodra jön!

A hercegnő felsohajtott, de azután oly erős remegés fogta el, hogy dajkája kénytelen volt őt átkarolni.

Az erdőből csodásan parányi emberkék jöttek elő, kezökben lobogó fáklyát tartva, és egyenesen a hercegnő felé tartottak.

Ez a Gomba-királynak követsége volt.

Nem. E törpéknél rutább alakok már nem létezhettek a világon. Éppen olyanok voltak, mintha gombákból lennének, arczuk oly ijesztő és oly ránczos volt.

Igy mozogtak előre, míg végre a Mákvirág hercegnőhöz értek.

— Mákvirág hercegnő! — mondá az első, — mi azért jöttünk, hogy megkérjük, miszerint fogsz-e még sokáig késedelmeskedni, és mikor fogod kezdet a gombák kedves hercegeinek nyujtani? Valóban megfoghatatlan, — folytatá a szónok tovább, — hogy miért veted meg ezt a jeles királyfit. Istenem! hercegnő, gondold meg már egyszer magadat.

— Nyomorult, — szóla a hercegnő, — mondd meg a király fiának, hogy épp ugy gyülölöm őt, mint atyját, ki megrabolta szülőimet, és szép királyságomat romba dönté.

— De azt is tudnod kell ám, hercegnő, — folytatá a rút törpe, — hogy az én királyom nem csak kérni, hanem parancsolni is tud. Te nem menekülhetsz el előle, és ez a darab kert is nemsokára hatalmába kerül. Fontold meg tehát, hogy mit válaszolsz a királynak, mert ő azt mondotta, hogy ha még most is „nem“-mel felelsz, ugy a föld legmélyebb és legsötétebb tömlőcébe fog vetni.

— Mondd meg annak a kegyetlen királynak, — válaszoló gyöngéden a hercegnő, — hogy inkább a föld alá záratom magamat, hogysen fiához menjek.

E válasz után a törpék visszafordultak.

Az emberkék természetesen azt szerették volna, ha kedvező hírt visznek a hercegnek, mert a Gomba-király éppen most szándékozott megtartani az ünnepélyt, melyen a herceget trónra emeli.

Az egész erdőből elősiettek a gomba-teremtések.

Hogyan hemzsegték azok!

Milyen nevetséges alakokat láthatnánk itt. Mindenféle színű volt köztük, sárga, piros, barna, s nagy fejükkal csak ugy dülögtek ide-oda.

Az erdő közepén moh-pad volt elkészítve, melyen a gonosz s mogorva király ült, koronával fején és kormánybottal kezében, nyakában pedig aranylánczezal. Ez az emberke a világ legrutabb teremtese volt, és csakis mellette álló fia hasonlított hozzá. Sárga arczán barnás-szürke szemei villogtak, és hosszú szakálla ötször volt körülesavarva derckán.

A törpék egy része egészen katonásan volt szervezve, fegyverekkel és ijakkal, és ez volt a király testőrsége. Azonban ezek az apró fegyverek igen veszélyesek voltak, mert a nyilak végei meg voltak mérgezve. Ezekkel pedig már az erdő minden madarait lelődözték.

Legnagyobb bosszúságuk volt, hogy ha láttak egy madarat, miként röpi a magasban; ők irigyelték a szegény kis madaraktól, hogy miért nem tudnak ők is felszállni a magasba, aztán a virágok is magasabbak voltak, s így legnagyobb örömük az volt, ha a madarakat vagy a virágokat ki tudták végezni.

Ma vidáman ugrándoztak a fák körül és rikácsoló hangjukon énekeltek.

De milyen volt ez az ének!

És most a herceg tiszteletére a bezárt madarakat mind kibocsátották, és nyilaikkal lelövöldözték. Mákvirág hercegnő jól hallotta ezt a vad kacaját, s szemeiből könnyek peregtek.

Midőn a követek értesítették a királyt, ez irtózatos dühös lett.

— Várj csak te hitvány tündér! — kiálta fel a király, — nem fogsz te már sokáig visszaélni az én kegyességgemmel! És ha a holdnak, melyet úgy szeretsz, száz szeme volna is, még sem fog meglátni, oly mélyre záratlak! Hozzátok elő csak azokat a lánczokat, melyeket számára készítettem.

Erre az aczellánczokat vagy tizenkét törpe előhozta.

De most már Durando herceg közel volt.

A herceg mindent látott és hallott, s ily szavakkal rohant a király elé:

— Te hitvány eb! Tudd meg, hogy most velem lesz dolgod!

A törpék szétfutottak, de haragjukban egész nyilfelhőt lőttek a hercegre. Szerencsére a nyilak visszapattantak széles kardjáról. A herceg kardja ide-oda sujtott, s csak úgy hullottak a fejek, karok és lábak.

Rövid idő múlva a törpék le voltak verve.

A király rémülve látta népe végveszedelmét, és bűvészetével akarta a herceget legyőzni. Rögtön hétfejű sárkánnyá változott.

Durando alig közeledhetett feléje, mert szájából lángok löveltek elő. De azután új erővel rohant rá, és fejeit egymásután vágta le.

De mily nagy volt csodálkozása! A levágott fejek helyett kettő nőtt mindenütt. Erre egy eszme villant meg agyában. A csapásokat a sárkány középső fejére irányzta; hosszú küzdés után végre sikerült a hercegnek ezt levágni, és ekkor a király le volt győzve, ha nem született volna egy új sárkány.

A herceg elszántan vetette magát a szörnyetegre, midőn egyszerre csak eszébe jutott az arany toll, melyet gyorsan a levegőbe röpített.

A toll ragyogó fényű csillaggá változott, és mindig a sárkány feje fölött lebegett. Most már könnyebben követhette a sárkányt a koromsötét erdőbe, melybe menekült. A herceg kis idő múlva végkép legyőzte őt.

Most, midőn a törpék le voltak verve és többé nem léteztek, — éppen úgy gyalázatos királyuk is meghalt, — a herceg anynyira ki volt merülve, hogy a puha fűben elaludt.

Édes álmoképek lengtek előtte.

A sötét erdőt vakító fény világította meg. A földből virágok kezdtek éledni, és a fákról vígan csiripeltek a madárkák.

Ez volt ám csak az élet!

— Mi történik itt? — kérde a herceg álmában, — tán ünnepet ülnek?

Ekkor a fák vígan suttoztak, a madarak vidáman zengtek, mintha minden válaszolni akarna a hercegnek, — de Durando nem értette meg, hogy mit mondanak.

Erre az egyik madár ekkép énekelt:

A falombról
Madárdal szól,
Dalra! Dalra!
Ujra! Ujra!

És valamennyi madár teljes kebléből így kiáltott fel:

Dalra! Dalra!
Ujra! Ujra!

Azután az első madárka folytatá:

Vígan zengnek a dalok,
A kis madár ujra szabad,

Boldogságuk élni fog,
És dalolniok szabad.

Ez volt ám csak az öröm! A madárcák
örömkönyeket hullattak, hogy újra szabado-
don énekelhettek.

A madárka újra folytatá a dalt:

Zengjünk dalt az Istennek,
Ki jobblétünk adá meg.
Hála, hála, örök hála,
Megjött szívünk szabadsága.

Most pedig a csalogány kezdett dalolni:

Hangozzék a csöndes éjen
A mi kedves dalunk át,
Hogy felkeltse a szendergőt
S a harmatos kis rózsát.

A madárcák figyelemmel halgatták ki-
rálýnéjuk dalát, azután imigy zengtek:

Milyen vidám most az ég,
Szabadságunk érkezék,
A hold mily szépen ragyog
Hogy csörgnek a patakok!

Meghaltak a törpék, megszűnt uralmuk.
Most pedig egy forrás buzogott ki a föld-
ből, és ezt csevegé:

Ugy folyok, mint a gondolat,
Csókolván a kis lombokot,
Vidáman és szabadon,
S elmerengek a dalon . . .

Azután a tér a világ legszebb kertjévé
alakult át. A ragyogó tollu madarak vigan
röpdöstek a zöld lombok között, és az
ezüsthényü szökőkutak a rózsákat csókol-
gatták. A virágokból készített trónuson
pedig egy tulvilági szépségü hölgy ült, —
kire a nap kelő arany sugarai ömlöttek.
Melléte egy idős nő állott, ki már sokszor
gondját viselte, — és ez dajkája volt. A
hercegnő most fölkelte és a herceg felé
közeledett, a ki e tündéries szépség és
mennyei jószág által egészen el volt bűvölve.

A herceg így szólt álmában:

— Milyen boldog vagyok . . . oh mily
szép ez az álom, vajha még sokáig tartana,
— csak még fel ne ébredjek!

Ekkor a Mákvirág hercegnő állott
előtte; ez tehát nem volt álom, hanem való.
Mindenfelől édes zene hangzott a légben,
és Durando felé három tisztas agg közele-
dék. Az egyik égszínü, a másik hófehér, a
harmadik aranyos ruhát viselt.

— Mi üdvözlésedre sietünk, — mondák

az aggok, s a herceg legott felismeré ben-
nök a három madarat. — E ritkasépségü
birodalom királya és Mákvirág hercegnő
férje léssz! . . .

A herceg megköszöné üdvözlésöket,
és továbbra is kikérte hasznos barátságú-
kat. Még aznap megtartatott a hetedhét
országra szóló lakodalom. Le sem írható,
hogy milyen boldog volt Durando a tündé-
ries birodalomban, angyali jószágü neje
mellett.

Ekközben birodalma határát is szünte-
len nagyította, s a törpéket, kik még va-
lahol elbujtak, egytől egyig kiirtotta, és
azután csak a hirök maradt fenn.

A madarak oly vigan daloltak és száll-
tak fel a kék égbe, mint még soha sem; a
patakok oly kedvesen csevegtek, mint
még soha sem, és a zöld fák is oly édesen
suttogtak, mint még soha sem. Az egész
világon nem volt olyan boldogság, mint itt.

Ah! hogy ha csak oda mehetnénk!

Anyám csókja.

Édes a méheknek
A mezők s a berkek
Dús virágesoportja;
Azonban édesebb
Nekem minden felett
Édes anyám csókja.

Olyan meleg a táj,
Melyre fényét a nyár
Forró napja ontja,
Oly meleg nem lehet,
Mint a milyen meleg
Édes anyám csókja.

Virágok közt halad
A csevegő patak
S partjait locsolja;
Így locsolja zengve
Örömitet egyre
Édes anyám csókja.

Elüzi a telet
S a holt természetet
Uj életre hozza
A tavasz; így üzi
Bám el s üdvöm fűzi
Édes anyám csókja.

Minden bánatomat
És minden gondomat
Lelkemről lemossa,
Sohajom és könyvem
Felszárítja könnyen
Édes anyám csókja.

Reménységeimet
És örömeimet
Ujlag meghozza
S arany édenemet,
Boldog életemet
Édes anyám csókja.

Ily csókért mit tegyek?
Kérem Istenemet:
Legyen rá hű gondja,
Hogy fris erejében
Még sokáig érjen
Édes anyám csókja!

Elhagytam a várost.

Elhagytam a várost
S a szabadba mentem;
Érzem, mostan nagyobb
Öröm fogja lelkem.

Elhagytam a várost,
A fényes házakat;
Fényesebbek itt az
Arany napsugarak.

Elhagytam a várost
S az operát benne;
Szébb operát zeng itt
A madarak nyelve.

Elhagytam a várost
S bent a dolgoz népet;
Dolgosabbak itt a
Hangyák és a méhek.

Elhagytam a várost,
Melynél a természet
Ezerszer gyönyörűbb
S ezerszer élnekebb.

Elhagytam a várost,
Isten! hála néked;
Bár csak mindig tied
Lehetnék, természet!

Városov Mihály.

Vásárról hazatérő oláhok.

(Képpel.)

Bizony csak jó, gondoskodó anyja a föld; gazdagon visszafizeti a belé vetett magot, bőkezűleg megjutalmazza a földműves izzasztó munkáját, aztán meg kövér füvet, illatos szénát is terem a gazdasághoz tartozó lábas jószág számára, nem is említve a zamatos gyümölcsöt, melynek táplálására bőséges nedveket nyújt a fáknak. Így aztán az egyszerű gazdaember nemcsak megelégedélhet a föld áldása után, de a földből még egy kis pénzt is csinálhat magának, a mire pedig mindig szükség van a háznál, különösen ha a szomszéd városban bekövetkezik a vásár.

A képünkön látható oláh paraszt, ki most Marjuczájával és prunkujával — feleségével és fiával — hazafelé ballag, szintén az izzasztó munkának embere, a szántóvasat forgatja kezében: földművelő. Szegény szellemileg és anyagilag, és mint ilyen, nem sok igénynyel bír; hanem azért hébe-hóba mégis be kell rándulnia a városba, egyetmást vásárolni, hová hetenkint a környék faluinak népsége is ellátogat.

Az apa először viszi a kis Gavrillát a városba; hajadon fõvel van, meg mezitláb. Nagy örömnappal virradt most reá: a táta báránypörkucsát vesz neki, noha nyár dereka van, meg felkunkorított orru csizmát, felül piros szegélylyel. A gyerkőcnek ez utóbbit csak megmutatják, nem szabad felhuznia — vasárnapig; akkor majd a beszerikába (templomba) megy benne. Keskeny szíjat is vesz neki az anyja, hogy ingét derekához szorítsa.

Ezzel még nincs vége a vásárlásnak. Otthonn többben vannak még, kik alig várják az öregek visszaérkezését. Van férjhez adható lány; ennek pántlikát kell vinni, szép czifrát, hogy vasárnap délután a templom előtt a falu tánczában szégyent ne valljon. S vannak már derék, szálás fiesorok, négygyel áldá meg őket az Isten, — ezeknek új kalap kell. Viszi is a nő fején azokat a körülbelül egyenkint 5—5 fontot nyomó palariákat. Neheznek, az igaz, hanem ez a divat e vidéken, s tőle eltérni nem szabad annak, ki nem akarja magát guny tárgyává kitenni. Igaz, hogy nem

nagyon ezélszerűek sem akkor, ha a nap az égen van, sem akkor, ha nincs ott, de hisz arra való a keze, hogy abba vegye a kalapját, ha meleg van; aztán ha eső esik, igaz, hogy mind a karimába gyűl a víz s pár fonttal nehezebb lesz, de ezt el lehet tűrni azért a jó oldaláért, hogy izzasztó hőségben, ha fris patakhöz ér, kényelmesen meríthet kalapja karimájával. Aztán nem is oly gyenge az oláh parasztnak a feje meg

rán, gyufé, aprindetor, másine, fok, pálizsne, lemnuse, s ezeken kívül még vagy két tuczat név alatt ismeretes.

A kozsok (ködmön) meg tüsző-vásárlás csak ritkán történik, jó terméskor és jó időkben.

És honnan telik mindez? Egy pár véka tengeri árából, néhány tojásból, egy kis vajból, s a mezei gazda természetményeiből.

Rendesen azonban a tüsző valamelyik

Vásárról hazatérő oláhok.

a nyakacsigája, mint az uraké, nem nehéz az neki.

Hátha még a tarisznya beszélni tudna, hogy miket rejt kövér keblében. Pár szál háromkrajczáros gyertya, egy kis dohány, melyet majd a mosa (nagyanya) otthonn mindenféle füvekkel elegyítendő, szappan, s tán egy csomó kénköves gyufa is van ott egymás mellett békés megférésben. A gyufát nem tudom hogy kérhette a mosu (nagyapa) a zsidótól; fulminetor, preszlucs, ket-

zugában mindig bennfeleddtetik 'pár garas; odaül aztán a család egy rozsólisos sátorba s iszsza azt az édes szeszkeveréket; vagy beülnek a korcsmába, s aztán szűk a tér a vásárból hazatérőknek. Lukács Béla.

Halászat Floridában.

(Képpel.)

Van egy szép tartomány Észak-Amerikában, melyet nem ok nélkül neveznek Flo-

ridának, a „virágok országának.“ Mikor az első európai hajó e tündérvilág partjait megközelíté, természetesen legelőbb is a növényzet buja gazdagsága és meglepő szépsége tünt fel az idegen földrészkalandor fiai előtt, s ezért nevezték el a fölfedezett vidéket Floridának. Pedig mihelyest kiszálltak, azonnal észrevették, hogy a természet egyéb áldásaival sem fukarkodott e szép vidéken.

Igen természetes, hogy Florida nemcsak a vadászoknak, halászoknak stb. szolgálhat kellemes szórakozási helyül, hanem egyszersmind a természettudósok előtt is új, ismeretlen világ tárul fel ott.

Egy francia vadász, ki azonban az állat- és növénytanban is szakember, pár év előtt többedmagával bekalandozta Floridának még eddig ismeretlen vidékeit. Élményeit aztán leírta, s a mellett számos

Halászat Floridában.

Florida félszigete a vadászok-, halászok- és madarászokra nézve valóságos Eldorado, melynek szépsége és gazdagsága még a legmerészebb képzelem képeit is felülmulja. Ifjui erőteljben él, tenyészik, ragyog és virágozik ott a természet mindhárom országa; s minthogy a tartomány nagy része még lakatlan, járatlan erdőségeiben, mocsaraiban és folyóiban alig fér meg egymástól a sok mindenféle légi, szárazföldi és vízi vad.

állat- és növényfajt mutatott be szóban és képekben, melyeknek eddig létezéséről sem tudtak. Képünk e francia utazót ábrázolja szolgáljával együtt, éppen mikor egy ropant nagy fecske-halat fognak. A halászat érdekes leírását az ő uti jegyzeteiből vesszük át:

„Már éppen hazafelé akartunk indulni, hatalmasan megelégedve s meg is rakodva halászatunk hőséges eredményével. Kü-

lönben az idő is délre járt, s a nap égető sugarai kezdettek türhetlenekké válni. Egyszerre csak hirtelen valami távoli dobpergés hangja üti meg füleimet; figyelék, hallgatózom; később ugyane dobpergés jobbról, balról, elülről, hátulról, egy szóval mindenfelől még világosabban s jóval közelebből volt hallható. Szolgámat is figyelmeztetém e különös hangra; ő egykissé nagyot hallott, mint minden hadihajón szolgált vén tüzér, de csakhamar ő is fülelni kezdett, s arca élénk meglepedést árult el.

— Lám, lám, — mondá, — ki gondolta volna, hogy itt dobosok is legyenek; de már így nem megyünk haza még egy darabig!

Azonnal előszedett egy éktelenül nagy horgot, s a legvastagabb kötél végéhez erősíté azt. Azután a horogra egy eleven halat akasztott s bedobta a vízbe. Nehány perczig csendesen vártunk.

Végre egy hatalmas rándítás mozgató meg izmos karjait, s ő a kötelet huzni kezdte fölfelé. Segíteni akartam neki, de nem engedte, mondván, hogy olyan vén halász, mint ő, el tud bánni bármekkora ballal is.

Valami félórai kinlódás és küzködés után csakugyan egy roppant nagy fecskehal jelent meg a víz felületén, mely még akkor is dühösen vergődött. Szolgám a hajópárkányra huzta és egy kalapács-ütéssel koponyáját szétzúzván, a hajóba rántá.

Szerettem volna még egyet fogni, de nem sikerült; a küzdelem zaja elriasztá a többieket, s nem hallottuk többé a dobzúgást, mely az imént oly tisztán hallható vala 15 lábnyi mélységből, s mely jelenléteket elárulta.

A doboló fecskehal egy iszonyú nagy potyka, melynek oldalai és hasa ezüstszíniék, háta barnás. Legbiztosabb ismeretőjele ama 10—12 szál szőrből álló szakáll, mely alsó állkapczája alatt látható. A lárma, melyet e nagy hal előidéz, hasonlít a bika mély, tompa bömböléséhez. Mikor horogra kerül, folytonosan rekedt hörgést hallat; meghazudtolván ezáltal ama példabeszédet, mely azt mondja: hallgat, mint a hal.

A fecskehal husa kemény, szívós, de beszóva és füstölve pompás. Sámi L.

A chinai fal.

(Képpel.)

Olvasóink bizonyára már hallották hírét a chinai falnak, amaz óriási építménynek, mely még ma is bámulatra ragadja az utazót; e fal különféle kanyarulatokban mintegy 300 mértföldnyi hosszúságban húzódik a birodalom északi határán, Chinát a mongol birodalomtól elválasztván.

A chinai birodalom története szerint e fal már 200 évvel Kr. e. építettet. Ugyanis Si-Houng-Ti császár, nehogy a tatárok gyakori berontása miatt a birodalom északi határát szüntelen határörökkel védnie kelljen, e hegyi vidék völgyeletét kőfalakkal rekesztette el, mely példáját aztán többi szomszédjai is követték. Így keletkezett a nagy fal, melyet a későbbi uralkodók még nagyobb terjedelemben építetttek ki.

Utazásunk folytában — írja egy utazó — a hegyek oldalán változatos kanyargásu vonalat pillantottunk meg, egyik hegytől a másikig húzódva. Közelebb érve láttuk, hogy ez végtelen messzeségbe elvonuló ormózatot, mely majd völgymélyedésekbe ereszkedik alá, majd meg magas hegyek csucsaira emelkedik föl, némely helyütt kettős, sőt hármás rétből építve, és száz-száz ölnyi távolságban bástyatornyokkal ellátva.

Sajátszerű érzés kapott meg ez óriási építmény láttára; különösen pedig azon bámultunk, mi módon szállítottak az építési anyagok oly magas, csaknem hozzáférhetlen sziklafokokra, melyeknek egyike, biztos mérés nyomán, 5000 lábnál is magasabb. Eredetileg a tatárok elleni védelemre építettet, most azonban, midőn a chinai birodalom határai messzire túlterjednek e falon, ennek egyéb haszna nincs, mint hogy a vadállatok beütéseit és a gonosztevők kiszökését gátolja. A chinai nép tehát hideg közönyösséggel nézi, és roppant kiterjedésénél fogva csak az idegen országbeli utazó előtt bámulat tárgya.

Meredek hegygerinczen kellett felmászunk, míg egy hegysor ormán a falnak ugynevezett déli kapujához értünk. A kapu mögött az ut hegyszorosba vezetett, mely mindig szűkebbé válván, az ut végére csak igen keskeny helyre szorult. Még két tornyot ejtettünk utunkba a fal hosszában,

azután az északi kapuhoz értünk, onnan pedig egy szoros utba, melynek oldalai magas, egyenes falakból álltak. Itt a fal néhol el volt málva, és ezáltal megmászása és megvizsgálása lehetséges lön.

A nagy fal kétrétebeli magas téglasorból áll, ennek közbül eső árkolata földdel van betöltve, felső ormózata pedig négyszög-téglával kirakva. A fal összes magassága 25 láb, miből 5 láb az ormózat- és mellvédre esik. Alsó része két sor négyszög-kövekből van; a földdel betöltött rész 11 láb terjedelmű. Az egész fal magassága, az alsó részszel együtt, 30 és 50 láb közt váltakozik. Ezen óriási megerősítéssel emelt fal bevehetetlen gátul szolgálhatott ugyan a hajdankorban, 12 fontos ágyut azonban nem bírta kiállani. Nevezetes, hogy túl e falon még egy másik, ennél is régibb ilyen falnak nyomai látszanak, de abból immár csak szerte heverő kőhalmazok és egyes dűledékes őrtornyok maradtak fenn.

A chinai történelen szerint tíz év folytában több millió ember dolgozott e falon, melyen — míg elkészült — 400,000 ember veszté életét, 10,000 főnyi hadsereg pedig folytonosan fegyver alatt állott a munkások oltalmára.

Atyám sirján.

I

Szeretett, jó atyám!
Elöttem áll szomorú sírhalmod;
Füvel és virággal
Van felékesítve minden hantod.

Nem feledkezett meg
Rólad sem a természet: oly szépen
Füvel és virággal
Behintette sírodat egészen.

Keresztedre virág-
Koszorút tűztem fel. Mily eleven!
Mily eleven most is!
Harmatot önt rá az ég és szemem.

Sírhalmod sem hallgat:
Fülemile dalol közelében;
Dala oly bánatos!
Majd megreped szive keservében.

Tiszta az ég boltja:
Önti a nap mindenfelé fényét;
Jut fény sírodra is,
Mégis mintha volna nagy sötétség.

Csakhogy e sötétség
Szivem mély búbanatának éje;
Fájdalommal dölök
Sírhalmodnak gyászos keresztjére.

Keresztedet ajkam
Százszor s ezerszer is megcsókolja,
És keserű könnyem
Vegyül kétszeresen minden csókba.

Imádkozom szivből,
Imádkozom, hogy árága poraid
Élvezzék örökké
Az égnek legszentebb áldásait.

II.

Meghalt a nap,
Utolsó sugára
A kis tónak
Piroslik arczára.
És a napnak
Véres-piros fénye
Bánatos színt
Szór a tó vizére.

Meghalt atyám,
Az én napom, melynek
Végfénye, az
Emlék, véres színt vet:
Véres-piros,
Bánatos színt szór a
Lelkemre, e
Nyughatatlan tóra.

III.

Annak, ki csak búval fekszik
És csak tépő gonddal ébred,
Annak, ki előtt siralom
Völgye ez az árva élet,
Annak, ki küzd ezer bajjal,
„Minek a rózsaszín hajnal?“

Minek annak a zöld erdő
És a hímes mező keble?
Minek annak a pacsírta,
A fülmile és a fecske?
Még a rigófütty is búdal:
„Ha várni kell mindig búval.“

Jó atyámra, kit szerettem
Jobban, mint az életemet,
S kiért feláldoztam volna
Ezerszer is mindenemet,
Im itt borul a sírtető . . .
„Nem kell nekem, csak temető!”

Hol a szív nem dobog többé,
Ninesen öröm, de bú sínesen;
Hol folytonos nyugalomban
Alszik örök álmot minden;
Hol sírok közt fú a szellő:
„Ott megnyugtat a teremtő.”

Sallay Rózsa.

dolata, hogy szabadulni fog e gonosz szándéku család elől.

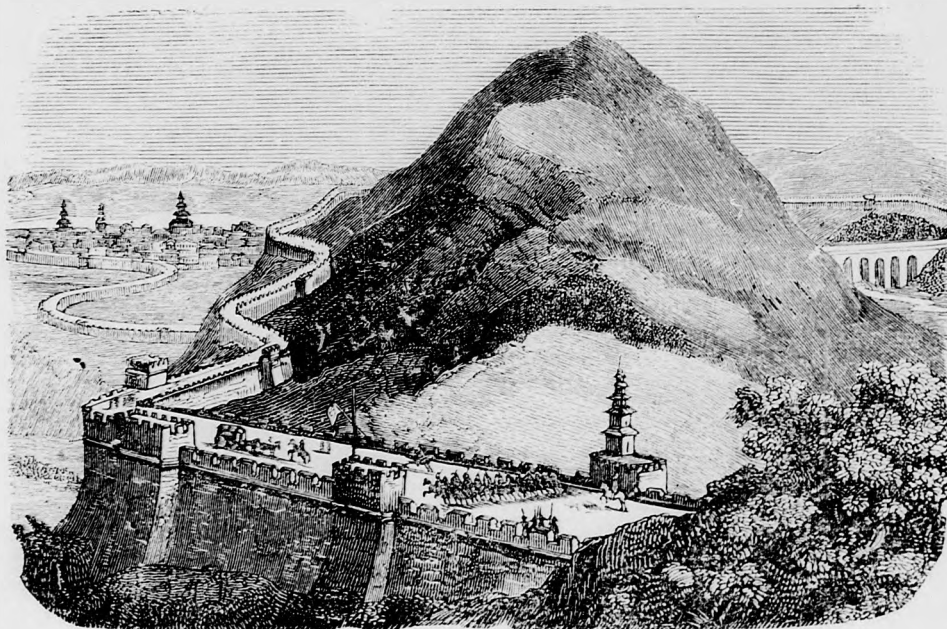
A vén boszorkány — mint Csak-szaporán szokta nevezni e nőt — az ebnek messziről Skaramutzot mutatta; Medor szabadulni kívánt és erősen megrántotta a zsineget, melynél fogva őt György vezette.

De mielőtt az ifju észrevehette volna azt, hogy mi izgatta úgy fel az ebet, Barnabörü asszony ezt suttogetta Tamásnak:

— Tamás, dugd el azt a Skaramutzot.

A fiu gyorsan elrejté az értékes bábót.

Ha Mátyás ilyenkor kérdezni találta, hogy mi az, akkor vagy hazudtak, vagy pedig hallgatásra birták, és ő hallgatott.

A chinai fal.

Skaramutz.

Beszély.

Mad. Guizot után: Körösy László.

(Vége.)

Az ifju tehát visszatért hozzájuk, magához vette Medort, és megkettőztetve lépteit, sietett kitűzött célja felé.

Barnabörü asszony minden áron meg akarta nyerni Medort, és már örült, hogy náluk maradván, majd jó nagy áron eladhatja az ebet. De György nagyon vigyázott ám Medorra.

Másnap reggel az volt György első gon-

De hogy ha a kendők eladása végett Mátyást néha elhagyták, akkor ez részegségében sirni kezdett és így szólott:

— A mi már ezt a dolgot illeti, abba nem avatkozom, mert nem szeretném, ha azt mondanák rám, hogy én becsstelen ember vagyok.

Györgyöt ekkor uj baj sujtá.

Akármely helységen ment át, mindenütt keresett munkát, de sehol sem talált. Kevés eleségét már mind odaadta Medornak, és az eb soványsága elég élénken tanuskodék arról, hogy bizony nem valami jó étellel kedveskednek neki. Valahányszor György

a szenvedő kutyára tekintett, mindig fáj a szive, de már nem adhatott neki semmit sem, mert már magának sem volt.

Mialatt György munkát keresett és Barnabörü asszony ármányait kerülte, még csak két nap volt a határidőig.

Már esti hat óra volt, s György és Medor tegnap estétől mitsem ettek. Igy elgyöngülten lassan mehettek csak előre, és György, a kitüzött czéltől pár mértföldnyire, megállapodott.

Itt mást nem tehetett, mint hogy czipőit eladja, ezen az áron eleséget vegyen és ujjalag tovább folytassák utjokat.

Most azt vevé észre, hogy Medor hevesebben liheg, mint egyébkor, és megrémült ama gondolatra, hogy az eb az éh és forróság következtében megveszhet.

Ilyen helyzetben volt György, mielőtt értékesithette volna czipőit.

Az uton egy fiatal pór jött, ki jó étvágygyal költé kenyerét. Az eb hozzáfutott, ez vetett neki egy falatot, mi által az eb még ingerültebb lett éhessége miatt.

György hozzáfordult és olesón odaigérte czipőit.

— Mibe kerülnek? — kérde a pór.

— Ha van még egy kenyered, add ide azt és adj még reá tizenkét krajczárt.

— Csak hat krajczárom van, — válaszolá a pór, — és nem is tudom, hogy minek nekem az a pár uri czipő.

— Barátom, — szóla most elkeseredve György, — add ide a kenyeret és a hat krajczárt, s itt van a czipőm!

— Nem bánom! — mondá a pór, és készséggel kihuzá táskájából a kenyeret, mely nem nyomhatott többet egy fontnál, és átadta a pénzt is.

A kenyér két harmadrészét György átnyújtotta Medornak, de ez legnagyobb sajnálatára egyszerre lenyelte a kenyeret s még sem csillapítá éhségét. Medor türelmetlenül kérte a kenyér többi részét is.

— Éhes vagy még, kedves Medorom? — mondá György. — No jól van, hát vedd a többit is.

És György a kenyérből mitsem evett. Jól esett lelkének, hogy bácsija ebének enni adhat.

Azután tovább akart menni. De vagy az éhség, vagy pedig a kiállhatlan forró-

ság miatt egy lépést sem tehetett előre, és a fa alatt majd ájultan rogyott össze.

A fiatal paraszt ezalatt vagy lelkiismerete fordulásától, hogy oly keveset adott a czipőkért, avagy pedig kíváncsiságból megállott és megfigyelé Györgyöt. Midőn a fiatal pór a jószívü ifjút összeroskadni látta, hozzá sietett, hogy segélykezet nyújtson neki.

Megszólítá, de György nem válaszolt.

Medor nyugtalanul tekinté barátjára, a fiatal pór pedig annyira meg volt hatva, hogy elhatározá Györgyöt vigasztalni. A pór azt hitte, hogy György azért lett rosszul, mert czipőiért a negyed árt sem kapta.

Éppen ekkor egy másik utazó is jött az uton. Ez nem volt más, mint maga Üveges mester. Ő is odajött, s kezdetben föl nem ismervén Györgyöt, a fiatal pórt így szólítá meg:

— Ez a legény az éhség miatt vesztette el erejét.

— Ugy vélekedem én is, — mondá a pór, — mert ő az egész kenyeret, melyet tölem kapott, az ebnek adta.

Üveges mester most a kabátjából egy palaczk hideg vizet vett ki, és azzal meglocsolta György arcát.

Midőn pedig az ifju magához jött, a mester kenyeret és sült hust adott neki.

— Várj csak egy kevéssé! — mondá György Medorhoz, mert ez szüntelen az étekből is falatozni akart. — Szegény Medor, — tevé hozzá, — nemsokára megérkezünk oda, hol már nem fogunk oly sokat szenvedni.

Ő ismeré ugyan Üveges mestert, de tiszteletből nem merte örömét nyilvánítani.

A kovács, Medor neve említésekor figyelmessé lön, majd Györgyöt is fölismerete hangjáról, mely újra visszanyerte előbbi csengését.

Ekkor az ifju elbeszélte a történeteket.

A fiatal pór pedig miután látta, hogy még talán bajba is keveredhetik és úgy sem segíthet, a czipőkkel szépen odább állott.

De az ifju kissé kényes ponthoz ért, midőn Üveges mester azt kérde, hogy honnét ismeri Csak-szaporánt?

György jól tudta, hogy ezt még nem

tudhatja a mester, azért tehát nem is akarván először ezt fölfedezni, így válaszolt:

— Majd megmondja azt ő maga. Nekem az ilyet nem szabad elbeszélmem.

Üveges mester dicséretekkel halmozá el Györgyöt, midőn értésére esett, hogy ő kötözte be az eb eltörött lábát, azután magával vitte Györgyöt, s a legközelebbi faluban megpihentek, hogy másnap reggelre elérjék a kitűzött találkozási helyet.

Itt György pompás estelit kapott, minőt már nagyon rég nem izlelt, és Medor is ma derekasan kipótolta a hosszú éhezést.

György ott újra találkozott azzal a fiatal pórral, ki megvette cipőit.

Üveges mester annyira megpirongatta a fiatal pórt, hogy ez belátva csalását, a cipőt hat krajczárért visszaadta, és a kenyerért semmit sem akart elfogadni.

Igy minden jóra fordult.

György azt gondolá, hogy most már vége van a szenvedéseknek, de még egy nap és uj megpróbáltatás várt reá.

A szoba, melyben Üveges és György aludtak, olyan kicsiny volt, hogy nem fogadhatta már be a nagy Medort. Az ebnek az istállóban kerestek fekhelyet.

György most boldognak érezé magát, mert már boldogságának első lépcsőjét megjárta, és mivel Barnabörü asszonyt valami három nap óta nem látta, azt sejté, hogy végre megszabadult ettől a vén boszorkánytól.

A legközelebbi reggelen azonban Medor eltűnt.

Most nem tudhatjuk, hogy Medort a gonosz Barnabörü asszony lopta-e el, vagy pedig ösztöne szerint a Skaramutz báb után indult.

Hanem György legott észrevette, hogy itt bizonyosan Barnabörü asszony keze működött.

Az ifju megkérte urát, hogy engedje meg, miszerint Medor fölkeresésére induljon. Üveges mester azt mondá, hogy még ma elhagyja Malomfalvát és holnap már az innét négy mértföldnyire eső Templomfalvában kell estelizniök.

György sokáig kérdezősködött, míg végre akadt egy ember, ki egy bandánál látta a kutyát, s György annak leírása után

azonnal Barnabörü asszony társaságára ismert.

György most azt sejté, hogy ez a banda alkalmasint Templomfalva felé indult, hol legközelebb bucsu lesz. És csakugyan midőn György a faluba jött, ott legelőször is Barnabörü asszonynyal találkozék, ki egy emberrel éppen Medor eladása fölött alku-dozott.

Ez uj szolgálatában nagyon szomorú volt, de Györgyöt megpillantván, ujéleterő szállotta meg s feléje akart rohanni.

— Ez az én ebem! — kiáltá György, és a kutya is erősíteni látszék György szavait.

— Hallgass, te hazug! Te nyomorult tolvaj! — kiáltá rikácsoló hangon a duhös Barnabörü asszony. — Medor! — kiáltá újra, mire az eb megfordult és figyelni látszék.

— Látod, hogy ismer! — kezdé újra Barnabörü asszony, és elárasztá az ifjat szitkai özönével.

— De azért még sem a maga kutyája! — mondá a megsértett György.

— De a tied sem, te hazug, te hitvány! — s újra rikácsolni kezdett a durva asszony.

A harmadik érdekelt félt is bevonták a zajba; ez a vevő volt, ki már előleget is adott.

Ekkor az a hir kezdé terjedni, hogy itt van Csak-szaporán. Ez a bucsura jött ide, és midőn meghallá a czivakodást, véget akart vetni az iszonyu lármának.

Csak-szaporán gyorsan átnyomult a tömegben, megragadta baljával kutyájának nyaklánczát, a jobb kezében forgó oszonnal pedig Györgyöt fenyegette.

— Ez a tolvaj! — kiáltá Barnabörü asszony.

— Az utazók látták, a mint te kutyámat akarata ellenére is magaddal vontad, — mondá Csak-szaporán, — sőt én magam is láttam.

György hasztalan igyekvék magát védelmezni, nem juthatott szóhoz, s e kegyetlen támadásra könyezni kezdett. Ez ismét uj bizonyíték volt ellene.

A tömeg még sem engedé, hogy Györgyöt a haragos férfit megkorbácsolja. Mihály, ki kéréssel állott elő, durva ellökésben részesült atyja részéről.

Ezalatt maga az ég könyörült meg

Györgyön, mert Üveges mestert küldé oda. A nagy lármára elhagyta a fogadót a mester, és egyik barátjával a hely színére sietett.

Mihály meglátva őt, legott hozzáfutott. A szegény fiu nem tudott többet mondani ennél:

— Medor! . . . Szegény György! . . .

Üveges mester tehát megkettőzteté lépteit és éppen akkor érkezett oda, midőn a bős Csak-szaporán már megragadta az ifjut. Üveges mester gyorsan elvonta előle az ifjut és így szólott:

— Hallgass! ne lármazz szüntelen, hanem hagyj másokat is szóhoz jutni.

Csak-szaporán ma olyan hangulatban volt, hogy nem is figyelt a barát szavára, és a fiut újra megragadta; de ekkor új fordulat állt be.

Ugyanis Mátyás közelített Mártonnal és Jekkel. Jekel megjegyzett néhány mondatot, mely naponta gyakrabban érintette figyelmes fülét. A papagály talán a nagy zajtól megijedt s erősen metsző hangon ezt fecsegé:

— Tamás, dugd el azt a Skaramutzot!

— Skaramutzot? — ismétlé Mihály csodálkozva.

Erre Jekel még jobban felkiáltott, úgy hogy e hang Csak-szaporán füléhez is eljutott, ki most fölveté fejét és a papagály felé nézett.

Medor ezalatt nyugtalanul Mátyásnak egy kosarára ugrott, azt lerántotta a türelmes Mártonról, azután addig keresgélt benne, míg végre megtalálta a szerencsétlen Skaramutzot. Medor diadallal vitte a bábót szájában urához, s azt lábaihoz tevé.

Csak-szaporán nagy örömeben nem is tudta, hogy melyik barátját csókolja meg először.

De Medornak még más dolga is volt. Ujra elfutott és egy másik kosarat vett le Márton hátáról, s bármiként ordított is Barnabörü asszony, az eb mégis kivette belőle a gyapjukendőt, habár ez a legutolsó volt, mert a többit eladta a gonosz asszony.

— Te elvetemült vén boszorkány, — kiáltá Csak-szaporán, — tehát te raboltál meg engem?!

Azután Györgyhöz fordult, ki Üveges mester megjelenése által egészen felbátoro-

dott, és oly hangon kérdezé, mely arra mutatott, hogy büntetése enyhébb lesz:

— Miért mentél hát vele?

— Nem mentem vele! — válaszolá György.

— Nem voltak együtt! — mondá a tömegből néhány hang.

— De miért vitted el kutyámat? — kérde újra Csak-szaporán.

— Azért, hogy azt újra visszahozhassam önnek és megakadályozzam, hogy az ő kezeikbe essék.

Most az egész tömeg fellázadt Barnabörü asszony ellen. Az egyik azt mondá, hogy hamis pénzt adott neki, a másik azzal állott elő, hogy a férje háza előtt ólalkodott, alkalmasint azért, hogy lopjon, és csakugyan egy órával később már elvesztette a kakasát.

Barnabörü asszony először szitkokkal akarta legyőzni a tömeget, de miután ezzel ki nem fogott rajta, ríni kezdett.

György részeges apja mellé állott, ki nem is tudta, hogy voltaképen mi történik itt, és hogy melyik részt védelmezze. Ő csak ezt mondá szüntelen:

— A mi engem illet, én becsületes ember vagyok!

— Ugyan ne beszélj, te boroshordó! — riadt Csak-szaporán Mátyásra, és azután Barnabörü asszonyhoz lépett s nagyot csatantott ostorával a gonosz nő füle mellett, mire ez a tömegnek rohant és futni kezdett. Minden ott álló hatalmas ütést mért vállára, és így a nő végre kiért a veszélyes környezetből.

De alig jött a szabad térre, a gyermekek vették üzőbe és kiűzték egész a határig. Midőn a gyermekek visszajöttek, azt mondták, hogy Barnabörü asszony egy kóborló cigánycsaphoz menekült, érdemes Tamás fiával együtt. Ezentul nem látta többé senki sem őket.

Templomfalván újra helyreállott a nyugalom, s Csak-szaporán mindent megtudott Üveges mestertől.

— De most már mondd meg, hogy honnét ismered ez ifjut? — kérde Üveges, — mert ő soha sem akará meg mondani, hogy ki vagy te.

— Micsoda? — kérde Csak-szaporán

az ifjuhoz fordulva, — hát te nem akard megismerni a bácsidat?

Mihály most örömeiben újra György nyakába borult és Csak-szaporán meggyőződék róla, hogy György csak a nagybátyja iránti tiszteletből nem akarta fölfedezni rokonságát.

— De — mondá Csak-szaporán — mit csinálunk most Mátyással, kinek feleségét elvitte az ördög?

— Ő egyedül nem élhet! — válaszolá szomorúan György, és lecsüggeszté fejét.

— No jól van, — mondotta Csak-szaporán, — hát magamhoz veszem Mátyást. Meder ugyis megérdemli, hogy most a terhet helyette Márton vigye, és én azonkívül a papagályt még sok szépre akarom tanítani. És azután majd együtt folytatjuk meseterségünket.

Elmentek tehát Mátyásért, kit éppen kilóditottak a korezmából, mert sokat ivott és nem volt egy krajczárja sem.

Itt előadták neki, hogy minő szerencsében részesül most ő és György, s ő dülöngélve, egy kissé meghatottan csak ezt mondotta:

— Tudod, édes Vinczém, én becsületes ember vagyok!

Azután az estelihez ültek. Medor az asztal előtt állott, fejét ura térdeire hajtva.

Másnap reggel nagybátyja két inget, ruhát és zsebkendőket vett Györgynek, hogy legyen egy kis ruhája, ha Malomfalvára jön, hol nemsokára felszabadul.

György meg is felelt minden reménynek.

Miután felszabadult, néhány év múlva nőül vette Üveges mester szép leányát, s apósa azután az egész üzletet György kezére adta.

Mátyás, kinek csak jó tanácsadóra volt szüksége, lassankint a rendes utra tért s egyedüli boldogsága az volt, hogy fia élet-hossziglan magához vette.

Csak-szaporán is, habár még nem volt éppen öreg, a nyugalom után sovárgott, megházasodott tehát és vett magának egy szép kis házat. A bábjátékot és a hü Medort pedig Mihály fiának adta át.

Mátyás pedig, miután most teljesen boldog volt, odaajándékozta neki a tudós szamarat.

És Mihály a lakoma alkalmával, mely György barátjának házasságát követte, így tett jelentést az előadandó játékról:

„A hü barátság emlékére ma a halhatatlan érdemü Skaramutz és a jeles Jekel nagyszerü darabot fognak előadni.“

Figyelmeztetés.

Az iskolai tanév végéhez közeledvén, a „Kis Vasárnapi Ujság“ azon előfizetőit, kik a nagy szünidőre hazatérnek a szülői hajlékba, vagy tartózkodási helyöket megváltoztatják, felhívjuk, szíveskedjenek levélben mielőbb tudatni a kiadó-hivatallal, hogy lapjok a szünidő alatt hová küldessék? — világosan kiírván a czímet, a lakhelyet és az utolsó postát, valamint meghatározván a napot, melyen túl a lap az új tartózkodási helyre küldendő.

Talányok.

1) Takács Ferencztől.

8. 7. 6. 4. Legnagyobb város volt ez a régi korban
8. 2. 3. 4. Sok ravaszság rejlik ezen vadállatban.
1. 2. Azon ember, a ki ilyen, legboldogabb.
5. 6. 4. És a ki ilyet mond, latennek hálát ad.
1—8. Hazánknak most egyik legnagyobb írója,
Felvidal, ki ennek műveit olvassa.

2) Szöllősy Lászlótól.

1. 2. 3. Nagyobb áldás alig létezik e földön,
És a mily nagy áldás, oly sok is van ebből.
1. 6. 4. E másik is áldás, de már föltételes,
Fáradtság és munka kívántatván ehhez,
Hogy hasznát vehessed, rajta járj, benne ülj,
Majd tova ragadjon, s vele győzelmet víj.
1. 2. 5. Meglehet, ilyen vagy most, hogy ezt olvasod,
Vagy leszesz későbbben, ha majd kitalárod,
1—6. Örömmel, szorongva, vagy tán éppen félve,
Ha jársz iskolába, nézesz most elébe.

Megfejtési határidő: augusztus hó 25-dike.

TARTALOM.

Horkay Antal. — Búcsú az iskolától — Gyermekdalok. — Gomba- király és Mákvirág hercegnő. (Rege.) (Vége.) — Anyám csókja — Elhagytam a várost. — Vásárról hazatérő oláhok. (Képpel.) — Halászat Floridában. (Képpel.) — A chinai fal. (Képpel.) — Atyám sirján. — Skaramutz. (Beszély. — Vége.) — Figyelmeztetés. — Talányok.

Felelős szerkesztő: K. Beniczky Irma.